

koje glase na KM, zakonsko su sredstvo plaćanja na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Centralna banka BiH se brine da KM bude stabilna i sigurno sredstvo plaćanja, što ona i jeste. Njena stabilnost je opravdan razlog za tvrdnju da je štednja u KM sigurna. Naime, zahvaljujući principu valutnog odbora (eng. currency board) svaka izdana novčanica i kovanica KM mora imati puno pokriće u stranoj valuti po fiksnom kursu 1 KM : 0,51129 eura, što je stvorilo veliko povjerenje građana BiH u stabilnost i konvertibilnost KM.

Za detaljnije informacije o radu i nadležnostima Centralne banke BiH posjetite web stranicu www.cbbh.ba.

SVJETSKI DAN ŠTEDNJE

Svjetski dan štednje obilježava se 31. oktobra kao sjećanje na Prvi međunarodni kongres štedioničara održan na taj dan 1924. godine u Milanu (Italija).

Tada su se sastali predstavnici svjetskih štednih institucija iz 27 zemalja svijeta želeći pronaći izlaz iz krize nastale nakon Prvog svjetskog rata.

Zaključili su da je štednja prijeko potrebna za razvoj čovječanstva i osiguranja bolje budućnosti za sve građane.

PRIMJER ŠTEDNJE¹

Osoba A nakon završene srednje škole počela je da radi. Želi da sljedeće godine upiše fakultet i odlučila je da štedi i za godinu dana uštedi novac za upisninu. U trenutku donošenja odluke imala je 500 KM i odlučila da taj iznos položi na slobodnu štednju. Pored ovog iznosa, odlučila je da svaki mjesec od zarade izdvaja po 100 KM u narednih 12 mjeseci.

Osoba B je na štednoj knjižici koju su joj otvorili roditelji

¹ Primjer je ilustrativnog karaktera i ne mora odgovarati bilo kojem finansijskom proizvodu na tržištu.

imala 500 KM. Odlučila je s upisom prvog razreda srednje škole navedeni iznos položiti na slobodnu štednju i da svaki mjesec izdvaja po 20 KM. Želi da kada završi srednju školu sakupi novac za upisninu na fakultet.

Pod pretpostavkom da obje osobe imaju kamatnu stopu od 2% godišnje, koja će osoba lakše ostvariti cilj?

Osoba A počinje sa štednjom u 18. godini života				
Procent godišnjeg obračuna kamate	Početni ulog	Mjesečni izdatak	Broj mjeseci	Ukupna ušteđevina
2%	500 KM	100 KM	12	1.734 KM

Osoba B počinje sa štednjom u 14. godini života				
Procent godišnjeg obračuna kamate	Početni ulog	Mjesečni izdatak	Broj mjeseci	Ukupna ušteđevina
2%	500 KM	20 KM	48	1.550 KM

Osoba koja je započela sa štednjom ranije i bez zaposlenja i s manjim ulozima, uštedjela je približno isti novac kao i osoba koja je izdvajala veći iznos, ali je kasnije započela sa štednjom.

KORISNI SAVJETI

Razne vrste potreba mogu biti zadovoljene štednjom i te potrebe ne trebamo miješati. Npr. štednju za odmor trebamo odvojiti od štednje za starost ili u slučaju nezaposlenosti.

Sakupljajte „sitniš“ koji vam smeta po džepovima i nemojte ga trošiti na nepotrebne stvari. Vremenom ćete se iznenaditi koliko novca možete uštedjeti na takav način.

Nastojte se pridržavati plana štednje, odnosno da redovno izdvajate za štednju iznos novca koji ste isplanirali.

Planirani iznos novca za štednju izdvojite prije nego što dođete u priliku da ga potrošite.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Projekat finansira
EFSE Development Facility

ŠTA JE ŠTEDNJA?

Štednja predstavlja čuvanje materijalnih dobara ili novca. Ona nam obezbjeđuje materijalnu, odnosno finansijsku sigurnost i pomaže nam da lako prevaziđemo situacije kada nam je novac hitno potreban, a ne može se obezbijediti iz redovnih izvora. Predstavlja osnovu za dugoročnu finansijsku stabilnost.

Štednjom učite da koristite novac na racionalan način i da budete svjesni njegove vrijednosti kroz vrijeme. Štednja ne predstavlja samo čuvanje novca, već istovremeno i njegovo ulaganje u određenom periodu.

RAZLOZI ZA ŠTEDNJU

Štednja predstavlja iznos džeparca ili prihoda koji niste potrošili, već ste ga sačuvali za određenu svrhu. Bez ušteđevine, neočekivani događaji mogu postati veliki finansijski teret. Ušteđevina pomaže pojedincima ili porodici da postanu finansijski sigurni.

Brojni su razlozi i ciljevi za štednju koji predstavljaju odraz vrijednosti, ličnih želja i potreba, te su vidljivi iz postavljenih finansijskih ciljeva.

Razlozi za štednju:

- Ostvariti neki određeni, kratkoročni cilj (npr. odlazak na koncert, odlazak na izlet s prijateljima);
- Spremnost za neočekivane troškove (npr. popravak računara, bicikla);
- Planiranje za buduće ciljeve (npr. štednja za studiranje ili kupovinu stana).

NAŠ SAVJET: Ako želite da štedite, potrebno je da budete posvećeni i disciplinovani i to nije tako teško kada pronađete valjan motiv.

KAKO ODREDITI IZNOS NOVCA ZA ŠTEDNJU?

Redovno odvajanje novca za štednju može pomoći za realizaciju planiranih aktivnosti ili prevazilaženje nepredviđenih situacija. Novac koji ste uštedjeli pomoći će vam i u starosti, te pored penzije može značajno doprinijeti vašem kućnom budžetu.

U cilju određivanja iznosa novca koji možete štedjeti, potrebno je:

- Izračunati iznos trenutnih troškova;
- Razmisliti o promjenama koje možete uvesti kako bi smanjili pojedine troškove;
- Razmisliti o stvarima koje su nam potrebne, a koje nisu, iako ih želite;
- Dobro razmisliti o svim svakodnevnim kao i o mjesečnim troškovima.

VRSTE ŠTEDNJE

Osnovne vrste štednje su: **štednja u „kasici“** i **štednja u banci**.

Štednja u „kasici“ je najčešći način štednje. Na ovaj način ušteđeni novac je lako dostupan u svakom trenutku. Međutim, ovom vrstom štednje, ušteđeni novac je izložen rizicima poput krađe, požara i slično. Kada znate da novac imate u kasici, možda ćete često posegnuti za novcem i može se desiti da novac ode na stvari koje vam nisu bile neophodne.

Pozitivna strana ovog vida štednje je da će vam novac biti pri ruci ukoliko vam hitno zatreba, ali na ovaj način gubite dodatne prinose ili druge povoljnosti koje biste ostvarili štednjom u banci ili kroz neki drugi formalni vid štednje koji donosi prinos.

Štednjom u banci vaš novac ostvaruje dodatne prinose od kamate. Kamata je naknada koju vam banka isplaćuje za novčana sredstva koja im date na čuvanje.

Prednost ovog načina štednje jeste što putem kamate uvećavate vašu ušteđevinu, te smanjujete rizik od gubitka novca uslijed krađe ili materijalnog oštećenja. Međutim, važno je znati da kod oročene štednje pravo na kamatu ostvarujete samo ukoliko novac ne povučete prije isteka oročenja.

Ukoliko želite da počnete sa štednjom, a nemate veći iznos novca na raspolaganju, postoje mogućnosti postepene ili otvorene (slobodne) štednje. Većina banaka za ovakav vid štednje zahtijeva minimalne mjesečne uplate, a ukoliko su vaše mjesečne uplate redovne, možete ostvariti i dodatne bonuse kao što su više kamatne stope i slično.

NAŠ SAVJET: Počnite štedjeti rano, budite uporni i pametno usmjeravajte svoju ušteđevinu.

DA LI JE UŠTEĐEVINA U BANKAMA SIGURNA?

Rizici od gubitka novca putem štednje u finansijskim institucijama su umanjeni i postojanjem Agencije za osiguranje depozita u Bosni i Hercegovini.

Od 2001. godine Agencija za osiguranje depozita osigurava depozite fizičkih lica u domaćoj i stranoj valuti koji se nalaze u bankama u Bosni i Hercegovini. Osigurani iznos trenutno je 50.000,00 KM po osobi po banci članici. Za detaljnije informacije o radu Agencije za osiguranje depozita kao i samom osiguranju depozita posjetite web stranicu www.aod.ba.

DA LI JE ŠTEDNJA U KM SIGURNA?

Novčana jedinica Bosne i Hercegovine je konvertibilna marka (KM) čija je međunarodna oznaka BAM, koja se dijeli na 100 feniga, a novčanice i kovani novac